

AVRUPA KONSEYİ	DOĞAL VE KÜLTÜREL VARLIKLARI KORUMA ENVANTERİ D.K.V.K.E	SİT	ENVANTER NO:
TÜRKİYE	KÜLTÜR VARLIKLARI VE MÜZELER GENEL MÜDÜRLÜĞÜ		HARİTA NO:
İLİ: KARS	İLÇESİ: DİĞOR	MAHALLE KÖY: KILITTAŞI KÖYÜ	KADASTRO PAFTA: ADA: - PARSEL: -

ADI: Kilittaş Kalesi ve Yerleşim Alanı

GENEL TANIM: Kars İli, Dığor İlçesi, Kilittaş Köyünde yer alan ve raporumuz ekinde sınırları belirlenen alan içinde kale ve yerleşim alanına rastlanılmıştır. Bahse konu alanın eski isminin Yrd. Doç. Dr. Güner SAĞIR'ın "Bizans İmparatorluğu Döneminde Anadolu'da Ermeni Yerleşimleri" adlı makalesinde BAGARAN olduğundan bahsedilmekte olup Bagratlı hanedanlığının ilk kralı olarak kabul edilen I. Aşot tarafından 885-890 yılları arasında Bagaran'ın krallık merkezi olarak ilan edildiği anlaşılmaktadır. Kale köyün hemen kuzeyinde, Arpaçay nehrinin kıyısında yer almaktadır. Kalenin hemen alt kısmında etrafı tepelerle çevrili çukur alanda ise yerleşim alanı kalıntılarına rastlanılmaktadır. Söz konusu kale ve iç kalede yer alan yerleşim alanının etrafı komple sur duvarları ile çevrilidir. İç kaleye giriş sur duvarlarında sağlanmakta olup 3 adet giriş kapısına rastlanılmıştır. Bunlardan bir tanesi ve en sağlam olanı köyün hemen bitişiğinde iç kalenin güney doğusunda yer almakta olup giriş kapısının duvarlarında yer alan büyük ölçekli kaya blok taşlarda haç kabartması motifleri yer almaktadır. Kapılardan diğer bir tanesi iç kalenin güney batısında diğeri ise iç kalenin arka kısmında kuzey doğuda yer almaktadır. Sur Duvarları yerleşim alanını çepre çevre sarmakta olup sur duvarlarının bazı kısımlarda yüksekliği yaklaşık olarak 3 metre bazı kısımlarında ise 1 metredir, genişliği ise yaklaşık olarak 2,5 metredir ve oldukça sağlam vaziyettedir. Sur duvarlarının dış kısımlarında kaba yontu kesme taşlar kullanılmış ve iç kısmında ise moloz taş dolgu kullanılmıştır. İç kalenin kuzeybatısında yer alan tepenin etrafı da yine sur duvarlarıyla çevrilidir ve bahse konu tepe de iki adet de kule kalıntısına rastlanılmıştır. Bunlardan bir tanesi tepenin güneybatı ucunda yer almakta olup kalenin bir kısmının demirçığ döneminde bir kısmının ise ortaçığ döneminde yapıldığı kule yapım tekniğinden ve taşlardan anlaşılmaktadır. Diğer kule ise tepenin doğusunda yer almaktadır ve surlarla çevrili yerleşim alanına bakmaktadır. Yerleşim alanını ve kaleyi çepre çevre saran sur duvarlarının kuru duvar tekniğinde yapıldığı ve bazı bölümlerinin ise sonradan onarım gördüğü surda yer alan sivalardan anlaşılmaktadır. Yerleşim alanı içerisinde çok büyük ölçekli ve çok sayıda, kare planlı, dikdörtgen planlı ve daire planlı yapılar yer almakta olup bahse konu yapıların bir çoğunun beden duvarları günümüzde hala ayakta. Ayrıca sur duvarın iç kısmında yer alan yerleşim alanında ve sur dışında kalan yerleşim alanlarında yoğun miktarda ortaçığ dönemine ait amorf seramik parçalarına da rastlanılmaktadır.

ŞİMDİKİ TEHLİKELER: Kaçak kazılara ve tahribatlara karşı korumasız vaziyettedir.

ŞİMDİKİ DURUM: Etrafı açık vaziyette korumasız durumdur.

SİT POTANSİYELİ : I. ve III. Derece Arkeolojik Sit potansiyeli mevcuttur.

ŞİMDİKİ KORUMA : Korumasız vaziyettedir.

ÖNERİLEN KORUMA : I. ve III. Derece Arkeolojik Sit

YAYIN DİZİNİ :

GÖZLEMLER: Alanda tespit edilen yapı kalıntılardan ve sur duvarlarından yola çıkarak alanın kale ve yerleşim yeri olarak kullanıldığını anlaşılmaktadır.

KORUMA DERECESESİ: I. ve III. Derece Arkeolojik Sit

HAZIRLAYANLAR: 24/05/2021

İbrahim GÜL
İbrahim GÜL
Sanat Tarihçi

Semra GİRİŞEN
Semra GİRİŞEN
Mimar

Ebru KARAKOÇ
Ebru KARAKOÇ
Arkeolog

Gökhan CAN
Gökhan CAN
Harita Mühendisi

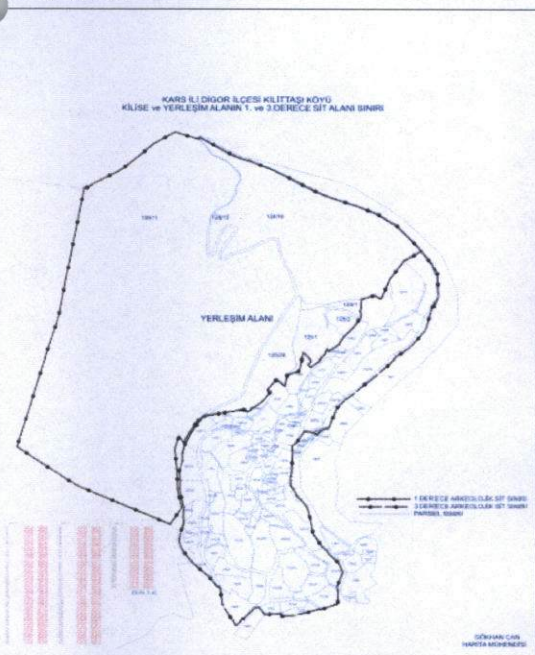
KONTROL EDEN 24/05/2021

K. Zeynel Abidin YAŞLI
Bölge Kurulu Müdürü

K.V.K.B.K. KARARLARI NO:

REVİZYON :

Vaziyet Planı:

KARS K.V.K.B.K.'nun 26.05.2021

Tarih ve 3189 sayılı karar ekidir.